

INFORMAČNÁ SLUŽBA CIVILNEJ OCHRANY V OBLASTI PRÍPRAVY OBYVATEĽSTVA

SEBAOCHRANA A VZÁJOMNÁ POMOC OBČANOV

Po vykonanom varovaní obyvateľov o ohrození alebo o vzniku mimoriadnej udalosti by každý občan mal konať alebo sa správať podľa nasledujúcich pokynov:

- zachovať rozvahu a pokoj, zbytočne nerobiť paniku,
- sledovať rozhlasové a televízne vysielanie,
- počúvať miestny rozhlas alebo iné hromadné informačné prostriedky,
- riadiť sa pokynmi predstaviteľov obce, polície, požiarnej ochrany, civilnej ochrany alebo záchrannej zdravotníckej pomoci,
- informovať o nebezpečenstve tých občanov, ktorí nepočuli varovný signál a následnú slovnú informáciu,
- pomáhať deťom bez dozoru,
- pomáhať chorým a invalidným osobám.

Pri úniku nebezpečnej látky by mal každý občan dodržiavať nasledovné pokyny :

- zachovať rozvahu a pokoj, nerobiť zbytočne paniku
- riadiť sa pokynmi predstaviteľov obce, polície, požiarnej ochrany alebo civilnej ochrany
- k ochrane dýchacích ciest, nosa a očí si pripraviť a v núdzi použiť vo vode namočenú vreckovku alebo uterák
- o nebezpečenstve informovať tých občanov, ktorí nemuseli počuť varovný signál
- pomôcť deťom bez dozoru, chorým a invalidným osobám
- v dome alebo v byte dobre uzavrieť a utesniť dvere a okná improvizovanými prostriedkami, snažiť sa z vytypovanej miestnosti zriadziť provizórny úkryt budovaný svojpomocou
- vonku sa zorientovať podľa situácie, opustiť zamorený priestor alebo sa snažiť ukryť v najbližšej budove

V prípade potreby zasiahnutým osobám poskytnúť prvú pomoc. Postihnutú osobu treba čo najskôr preniesť mimo zamorený priestor, ak je osoba v bezvedomí, treba ihned započať s umelým dýchaním. Pri zasiahnutí očí vypláchnuť ich prúdom vlažnej vody. Postihnutým osobám zabezpečiť odbornú lekársku pomoc.

INFORMAČNÁ SLUŽBA CIVILNEJ OCHRANY V OBLASTI PRÍPRAVY OBYVATEĽSTVA

EVAKUÁCIA OBYVATEĽSTVA

Evakuácia je jeden zo spôsobov zabezpečenia kolektívnej ochrany obyvateľstva. Evakuácia sa vykonáva z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území :

- a) krátkodobo s možným návratom osôb do 72 hodín
- b) dlhodobo s možným návratom osôb po 72 hodinách

Časové obmedzenie pobytu osôb na ohrozenom území sa určí spravidla pri vyhlásení evakuácie.

Evakuáciu vyhlasuje a riadi :

- a) podnikateľ a iná právnická osoba, fyzická osoba vo svojom objekte,
- b) obec na svojom území,
- c) okresný úrad na území obvodu.

Okrem organizovanej evakuácie môže nastať i samovoľná evakuácia, t.j. neorganizované opúšťanie ohrozeného priestoru s prípadným využitím vlastných motorových vozidiel alebo peši.

Presun evakuovaných z ohrozených priestorov do priestoru ubytovania sa zabezpečuje:

- 1. cestnými prostriedkami
- 2. peším presunom

Vzhľadom na možnosť nutnosti pešieho presunu a z dôvodu obmedzenia prepravnej kapacity dopravných prostriedkov hmotnosť evakuačnej batožiny nemôže presiahnuť :

- a) u dospelých - 25 kg na jednu osobu
- b) u detí - 15 kg na jednu osobu.

Evakuovaným sa preto odporúča aby si po vyhlásení evakuácie vzali so sebou :

- a) osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze,
- b) osobné lieky, nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- c) základné potraviny na dva až tri dni,
- d) potreby osobnej hygieny,
- e) vreckovú lampu, sviečku, zápalky,
- f) prikrývku, spací vak,
- g) náhradnú osobnú bielizeň, náhradný odev, obuv, nepremokavý plášt',
- h) iné nevyhnutné osobné veci.

Pri vyhlásení evakuácie nezabudnite :

1. Informovať o situácii susedov.
2. Vypnúť elektrospotrebíče, uzatvoriť plynové a vodovodné uzávery, uhasiť otvorený oheň.
3. Uzatvoriť okná a dvere a uzamknúť vchodové dvere.
4. Riadiť sa pokynmi evakuačných orgánov obce.

INFORMAČNÁ SLUŽBA CIVILNEJ OCHRANY V OBLASTI PRÍPRAVY OBYVATEĽSTVA

UKRYTIE OBYVATEĽSTVA

Ukrytie je jeden zo spôsobov zabezpečenia kolektívnej ochrany obyvateľstva na celom území Slovenskej republiky.

Dnes už našťastie nežijeme pod hrozbou napadnutia zbraňami hromadného ničenia, ale cez to všetko nemôžeme problematiku ukrytia úplne zavrhnuť a brať na ľahkú váhu.

Úkryty sa rozlišujú ochrannými vlastnosťami :

1. **Odolné (stále) úkryty**, ktoré poskytujú ochranu proti statickému a dynamickému zaťaženiu sú plynotesné s dodávkou filtrovaného vzduchu pre ukrývaných, ktorí tu majú vytvorené podmienky na dlhodobý pobyt minimálne 5 dní
2. **Plynotesné (havarijné) úkryty** sú plynotesné s dodávkou filtrovaného vzduchu. Sú v nich vytvorené podmienky na krátkodobý pobyt a to najmenej na 2 dni.
3. **Jednoduché úkryty budované svojpomocne** sa upravujú z vytypovaných vhodných pivničných alebo suterénnych priestorov. Spohotovujú sa v období vojnového stavu alebo vojny. Majú čiastočnú statickú odolnosť, ktorá sa zvyšuje dodatočným spevňovaním stropov nad úkrytom.

Pred odchodom do úkrytu treba v bytoch alebo domoch urobiť všetky opatrenia, ktoré vyplývajú zo zvýšeného nebezpečenstva :

- upozorniť susedov, najmä choré a staršie osoby,
- zahasiť oheň v peciach,
- vypnúť plynové, elektrické a ostatné spotrebiče,
- uzatvoriť hlavné uzávery plynu, vody a hlavný vypínač elektrickej energie,
- stiahnuť rolety a pozatvárať všetky vnútorné a vonkajšie okná, zavrieť okenice,
- vziať si pripravenú batožinu, zásoby potravín a vody a odísť do úkrytu,
- pomôcť matkám s malými deťmi, chorým a starým osobám.

Odporučaná úkrytová batožina by mala obsahovať najpotrebnejšie veci a to :

- osobné doklady a ceniny
- náhradný odev a prádlo
- predmety osobnej hygieny
- spací vak alebo teplú prikrývku
- osobné lieky
- vreckovú baterku
- veci na rozptýlenie a uľahčenie pobytu v úkryte (knihy, rôzne hry, ručné práce, učebnice),
- trvanlivé potraviny a nealkoholické nápoje.

V žiadnom prípade sa do úkrytu nesmú brať :

- veľké objemné, rozmerné predmety (periny, detské kočíky, veľké kufre a pod.)
- potraviny zapáchajúce a rýchlo podliehajúce skaze
- horľavé, zapáchajúce a ľahko zápalné látky
- strelné zbrane a streľivo
- alkohol
- domáce a iné zvieratá

II. ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENEJ ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia alebo majetku. Všeobecne pod nebezpečnými látkami rozumieme chemické, rádioaktívne alebo biologické látky.

Únik nebezpečných látok môže byť spôsobený destrukciou stacionárneho zdroja nebezpečnej látky (výrobne zariadenie, sklad, zariadenie využívajuce nebezpečnú látku ako médium napr. chladiarenské zariadenie) alebo z mobilného zdroja pri preprave nebezpečnej látky (autá alebo železničné vagóny určené na prepravu nebezpečných látok).

Ohrozenie nebezpečnými látkami môže byť spôsobené aj teroristickým útokom.

II. 1 ČINNOSŤ PRI ÚNIKU NEBEZPEČNEJ CHEMICKEJ LÁTKY

Nebezpečné chemické látky spôsobia poškodenie centrálneho nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože, alebo narušujú metabolismus posilňujúceho. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok pôsobia na okolo v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosolu alebo pumu, pripadne môžu byť použité na zamorenie vodných zdrojov.

» ČO ROBIŤ KEĎ ZAZNIE VAROVNÝ SIGNÁL SIRÉNY ??? :

- **pri pobytu v budove:**
  - zostať vo vnútri, pripadne sa ukryťe v úkryte (ak je dostupný),
  - vo vybranej miestnosti vytvorte izolovaný uzavretý priestor - uzavrite a utesnite okna, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu,
  - pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých časti tela,
  - zapnite rozhlas, televíziu a sledujte vysielanie,
  - riadte sa podľa vysielaných pokynov, nepodcenňujte riziko,
  - pripravte si evakuáčnu batožinu,
  - telefongujte len v súrom pripade, nezaťažujte telefónne linky,
  - poskytnite pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarať sa o deti bez dozoru, zachovávajte rozvahu a pokoj,
  - budovu opustite len na pokyn.
- **pri pobytu mimo budovu:**
  - » zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie a rozhodnite sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,
  - » vaše rozhodnutie je závislé od smere vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy: ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tlesni, okamžite vyhľadajte ukrýtie v budovách a postupujte ako pri pobytu v budove.
  - » pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
  - » na ochranu tváre, dýchacích ciest a očí použite vo vode namočenú nasiakavú tkanicu a priložte si ľakanu k ústam, nosu, zakryte si oči a dýchajte cez ňu,
  - » informujte o nebezpečenstve ľudov, ktorí nemuseli počuť varovný signál,
  - » poskytnite pomoc deťom, starším a bezvŕťadlým osobám.

III. ČINNOSŤ PRI NUTNOSTI URÝCHLENÉHO OPUSTENIA OHROZENÉHO PRIESTORU – „EVAKUÁCIA“

- v prípade, ak musíte rýchlo opustiť priestor ohrozenia, alebo sa nachádzate v uzavorených priestoroch, vykonajte nasledovné opatrenia:

- ◆ Uzavorte privod plynu, vody a elektriny.
  - ◆ Prípravte si a vezmite so sebou najnútnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, lieky a pod.).
  - ◆ Uzamknite byt.
  - ◆ Presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii.
  - ◆ V prípade, ak sa vo vašom okoli nachádzajú deti bez dozoru, starí alebo nevŕťadlí ľudia – pomôžte im.
  - ◆ Sledujte rozhlas, televíziu, mestny rozhlas atď., kde sa dozviete informácie o možnom ohrození.
  - ◆ Dodržujte pokyny osôb a príslušných orgánov, ktoré zabezpečujú evakuáciu.
  - ◆ Použijte prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela.
  - ◆ Priestor opúšťajte najkratšou cestou, podla možnosti kolmo na smer vetra.
- » **!!! Vždy zachovávajte pokoj a rozvahu !!!**
- ### **III. 1 ODPORÚČANÁ HMOTNOSŤ A ZLOŽENIE EVAKUAČNEJ BATOŽINY**

Odporúčaná hmotnosť evakuáčnej batožiny: do 15 kg pre deti do 25 kg pre dospelých
- #### **- čo Vám nemá chýbať v batožine ??? :**
- » osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
  - » osobné lieky, vitaminy a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
  - » základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2-3 dni,
  - » predmety osobnej hygiény a dennnej potreby,
  - » náhradná bieležň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
  - » prikryvka, spaci vak,
  - » vrecková lampa, sviečka a zápalky,
  - ◆ dať ďalej nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón), pre deti nezabudnite pribaliť hračku.
- 2 -
- 3 -

VAROVNÉ SIGNÁLY CIVILNEJ OCHRANY

Varovný signál : **VŠEOBECNÉ OHROZENIE**

Tón sirén : **2 - minútový kolísavý tón sirén**

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRI OHROZENÍ ALEBO VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI, AKO AJ PRI MOŽNOSTI ROZŠÍRENIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

Varovný signál : **OHROZENIE VODOU**

Tón sirén : **6 - minútový stály tón sirén**

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA PRED NIČIVÝMI ÚČINKAMI VODY

Signál : **KONIEC OHROZENIA**

Tón sirén : **2 - minútový stály tón sirén bez opakovania**

KONIEC OHROZENIA ALEBO KONIEC PÔSOBENIA NÁSLEDKOV MIMORIADNEJ UDALOSTI

Signál : **VZDUŠNÝ POPLACH**

Tón sirén : **2 - minútový kolísavý tón sirén**

POČAS BRANNEJ POHOTOVOSTI ŠTÁTU A POČAS VOJNY OHROZENIE V PRÍPADE MOŽNÉHO VZDUŠNÉHO NAPADNUTIA ÚZEMIA ŠTÁTU

Varovný signál sa ihneď po jeho skončení dopĺňa slovnou informáciou vo vysielaní rozhlasových a televíznych stanic alebo v miestnych informačných prostriedkoch obce.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária alebo katastrofa.

Ohrozenie je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcim informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Koordináciu preskúšavania týchto systémov vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

V súlade so zákonom NR SR č.42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č.388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov.